

Europaparlamentsval, valdeltagandeundersökningen 2009

ME0110

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning.....	4
B.1	Innehåll.....	4
1.1	Statistiska målstorheter.....	4
1.1.1	Objekt och population.....	4
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	5
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	5
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1	Urval.....	6
2.2.2	Ramtäckning.....	7
2.2.3	Mätning.....	7
2.2.4	Svarsbortfall.....	7
2.2.5	Bearbetning.....	7

2.2.6	Modellantaganden	7
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	7
B.3	<i>Aktualitet</i>	7
3.1	Frekvens	7
3.2	Framställningstid	7
3.3	Punktlighet	7
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	7
4.1	Jämförbarhet över tiden	7
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	8
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	8
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	8
5.1	Spridningsformer	8
5.2	Presentation	8
5.3	Dokumentation	8
5.4	Tillgång till primärmaterial	8
5.5	Upplysningstjänster	9

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Demokrati

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Allmänna val

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statisticiansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM
Besöksadress: Karlavägen 100, STOCKHOLM
Kontaktperson: Richard Öhrvall
Telefon: 08-506 941 58
Telefax:
E-post: valstatistik@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM
Besöksadress: Karlavägen 100, STOCKHOLM

Kontaktperson: Richard Öhrvall
Telefon: 08-506 941 58
Telefax:
E-post: valstatistik@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Enligt lagen om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål. Riksdagen eller Riksarkivet får dock föreskriva om undantag från denna skyldighet om det krävs av hänsyn till det nationella kulturarvet eller forskningens behov. SCB får gallra valdeltagandeundersökningens personuppgifter när de inte längre behövs för sitt ändamål.

A.9 EU-reglering

Ingen.

A.10 Syfte och historik

Syftet med undersökningen är att på ett utförligt sätt producera statistik över valdeltagandet vid Europaparlamentsval. Valdeltagandeundersökningen genomförs med syftet att komplettera bilden av det totala och regionala valdeltagande genom att undersöka valdeltagandet i olika grupper i samhället.

Mer allmänt kan sägas att syftet är att allsidigt redovisa och ge en samlad bild av allmänna valen som en dokumentation av ett av de viktigaste inslagen i den svenska demokratin. Valstatistiken har i olika former producerats av SCB från den tid som serien Bidrag till Sveriges officiella statistik började utkomma på 1860-talet. Valdeltagandeundersökningar i samband med Europaparlamentsval har genomförts sedan det första valet år 1995.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är de politiska partierna, massmedia, den samhällsvetenskapliga forskningen och den politiskt intresserade allmänheten. Resultaten används för att belysa den demokratiska processen, det politiska livet och medborgarnas politiska engagemang.

Valstatistiken utgör en grund för redovisningar av viktiga skeenden och förhållanden i svensk politik och demokrati.

A.12 Uppläggnings och genomförande

För att kunna redovisa valdeltagandet i olika grupper är undersökningen uppbyggd av ett antal urval. För att allsidigt beskriva valdeltagandet bland svenska medborgare folkbokförda i Sverige används dels arbetskraftsundersökningens urval i åldersgruppen 18-74, dels ett kompletterande äldreurval. För att beskriva svenska medborgare som bor utomlands och i Sverige röstberättigade medborgare i andra EU-länder dras separata urval från den preliminära röstlängden. Mer information om hur urvalen dragits samt urvalsstorlek, se avsnitt 2.2.1 *Urval*.

Uppgift om valdeltagande samlas in från Länsstyrelserna som från röstlängderna hämtar dessa uppgifter. Därefter bearbetar SCB materialet och redovisar statistik.

A.13 Internationell rapportering

Ingen. Den framtagna statistiken används dock av internationella organisationer och forskare i andra länder.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Antal och andel röstande i allmänna valen efter ett antal bakgrundsvariabler.

1.1.1 Objekt och population

Populationen består av de röstberättigade vid 2009 års Europaparlamentsval. Populationen består av 3 delar:

1. Svenska medborgare som fyller 18 år senast på valdagen och är folkbokförda i Sverige.
2. Svenska medborgare boende utomlands som är upptagna i röstlängden. Svenska medborgare boende utomlands som fyller 18 år senast på valdagen och som någon gång varit folkbokförda i Sverige har rätt att bli upptagna i röstlängden. Personer som varit folkbokförda i Sverige någon gång de senaste 10 åren tas automatiskt upp i röstlängden. Svenska medborgare boende utomlands som inte finns med i röstlängden måste själva anmäla sig för att tas upp i röstlängden. Även en inkommen röst från utlandet vid ett val räknas som en anmälan till röstlängden.
3. Medborgare i något av EU:s övriga medlemsländer om de senast den 8

maj 2009 är folkbokförda i Sverige och de fyller 18 år senast på valdagen och de har anmält till länsstyrelsen att de vill rösta i Sverige.

Objekten är individer.

1.1.2 Variabler

Europaparlamentsröst anger om urvalspersonen (up) har röstat i Europaparlamentsvalet.

Valkod anger om up är svensk medborgare folkbokförd i Sverige, svensk medborgare boende utomlands eller EU-medborger med rösträtt i Sverige.

Kön up:s kön enligt registret över totalbefolkningen (RTB).

Ålder up:s ålder den 31 december 2009 enligt RTB.

Födelseland up:s födelseland enligt RTB.

Årtal för svenskt medborgarskap årtal då up erhållit svenskt medborgarskap enligt RTB.

Utländsk/svensk bakgrund up:s bakgrund enligt RTB.

Län anger det län up är folkbokförd i enligt röstlängden.

Kommungrupp anger kommunen i vilken up är folkbokförd i enligt röstlängden, kodad efter Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning.

Civilstånd1 up:s civilstånd (uppdelat i gifta och ej gifta där registrerade partners ingår bland gifta) enligt RTB.

Civilstånd2 up:s civilstånd (uppdelat i gifta/sammanboende och ensamstående) enligt intervjusvar i arbetskraftsundersökningen (AKU).

Inkomst utgör summan av up:s sammanräknade förvärvsinkomst (inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet) år 2002 enligt taxeringen 2003. Beloppet anger inkomst före skatt.

Utbildning up:s utbildningsnivå klassificerad enligt svensk utbildningsnomenklatur (SUN 2000) från SCB:s utbildningsregister. Uppgiften avser slutförd utbildning enligt registerversion 2009-01-01.

Arbetskraftsstatus up:s arbetskraftsstatus enligt AKU.

Yrke up:s yrke enligt AKU och klassificerat enligt standard för svensk yrkesklassificering (SSYK)

Fackföreningstillhörighet enligt AKU.

Socioekonomisk indelning (SEI) enligt AKU. Anställda kodas med utgångspunkt från yrke som arbetare respektive tjänstemän enligt SCB:s standard för Socioekonomisk indelning (SEI)

Arbetsmarknadssektor arbetsmarknadssektor för sysselsatta personer enligt AKU.

1.1.3 Statistiska mått

Skattade totaler (antal i 1000-tal) och andelar (procent), samt osäkerhetstal som beräknats för varje skattad procentandel och total. Osäkerhetstalet är halva 95-procentiga konfidensintervallet för skattningen. Skattningar baserade på färre än 25 observationer redovisas inte.

1.1.4 Redovisningsgrupper

De statistiska målstorheterna skattas för en mängd olika redovisningsgrupper

med mer eller mindre långtgående uppdelningar efter bakgrundsvariabler. Samtliga tabeller redovisas uppdelat efter kön.

1.1.5 Referenstider

Valdeltagandet avser valet till Europaparlamentet den 7 juni 2009.

1.2. Fullständighet

Undersökningen ger utförlig redovisning av valdeltagandet i olika samhällsgrupper. Urvalsstorleken innebär dock en begränsning av möjligheterna till redovisning av valdeltagande i specifika grupper och på lägre geografisk nivå.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Valdeltagandeundersökningen är grundad på uppgifter från ett urval av de röstberättigade. Detta medför att de tal som anges i tabellerna är behäftade med slumpfel. I tabellerna anges också slumpfelens storlek (konfidensintervall). För målvariabeln valdeltagande är bortfallet försumbart. Det förtjänar att understrykas att det är det faktiska valdeltagandet enligt röstlängderna som studeras i undersökningen.

2.2 Osäkerhetskällor

Valdeltagandestudierna genomförs som en administrativ datainsamling från register (röstlängder). Den osäkerhet som kan göra sig gällande är främst de fel som kan uppkomma vid avprickning från röstlängder. Bakgrundsvariabler som är hämtade från Arbetskraftsundersökningen (AKU) är behäftade med samma fel som gäller för den undersökningen i övrigt (bortfallsfel främst) se information om den undersökningen på SCB:s webbplats www.scb.se.

2.2.1 Urval

För att täcka in samtliga röstberättigade baseras valdeltagandeundersökningen på ett antal delurval. Dessa beskrivs nedan.

- Urvalen från Arbetskraftsundersökningens undersökningsomgångar i maj och juni 2009. Urvalen innefattar inte de förstärkningar av urvalen som Arbetskraftsundersökningarna infört under år 2009. Totalt sett omfattar den här urvalsdelen cirka 39 000 röstberättigade svenska medborgare folkbokförda i Sverige i åldrarna 18-74 år. För mer information om urvalsförfarandet i Arbetskraftsundersökningarna, se information om den undersökningen på SCB:s webbplats www.scb.se.

- Ett systematiskt urval om cirka 3 000 svenska medborgare 75 år och äldre som dragits från ett personnummersorterat register över totalbefolkningen (RTB).

- Ett obundet slumpmässigt urval om cirka 2 000 i Sverige röstberättigade EU-medborgare (ej svenska medborgare) som dragits från den preliminära röstlängden.

- Ett obundet slumpmässigt urval om cirka 2 000 röstberättigade svenska medborgare boende utomlands (utlandssvenskar) som dragits från den preliminära röstlängden.

2.2.2 *Ramtäckning*

Ramtäckningen är god.

2.2.3 *Mätning*

Data samlas in genom att röstlängder prickas av. Arbetskraftsundersökningens material samlas in genom telefonintervjuer. Övriga uppgifter hämtas från SCB:s register och från röstlängden.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Eftersom valdeltagandeundersökningen genomförs som en administrativ datainsamling från register är det vad gäller uppgiften om valdeltagande inget bortfall.

När det gäller bakgrundsvariabler som hämtas från arbetskraftsundersökningen (AKU) förekommer bortfall, såväl objekts- som partiellt bortfall. Bortfallet för de redovisningar som baseras på variabler från AKU ligger omkring 20 procent.

2.2.5 *Bearbetning*

De avprickade blanketterna skannas in och logiska kontroller görs av datamaterialet.

2.2.6 *Modellantaganden*

Inga modellantaganden förutom de som används vid bortfallskompensationen.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

För de redovisade skattningarna har osäkerhetstal beräknats. Osäkerhetstalet är halva 95-procentiga konfidensintervall för respektive skattning.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs i samband med svenska val till Europaparlamentet, det vill säga vart femte år.

3.2 Framställningstid

Cirka 6 månader.

3.3 Punktlighet

God.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningar av valdeltagande i samband med Europaparlamentsval har genomförts på i stort sett samma sätt sedan det första valet 1995. Estimationen och redovisade tabeller har förändrats något i samband med 2009 års undersökning. I samband med publiceringen av 2009 års resultat har även resultat i den reviderade formen tagits fram för tidigare undersökningsomgångar. Från och med 2004 års valdeltagandeundersökning ingår även grupperna svenska medborgare boende utomlands och i Sverige röstberättigade medborgare i andra EU-länder i urvalet. För givna redovisningsgrupper är jämförbarheten över tid god.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Det är ensartade definitioner i valstatistiken. Men ser man det över ett längre tidsperspektiv kan förändringar både vad gäller valsystem och redovisningar försvåra jämförelser. Detsamma gäller internationella jämförelser, där olikheter i politiska system, valsystem kan försvåra jämförelser, även för sådant som ligger lika i tiden. När det gäller val till Europaparlamentet är det bland annat skilda regler om röstplikt som bör beaktas vid jämförelser mellan olika medlemsländers valdeltagande.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

SCB genomför även valdeltagandeundersökningar i samband med val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige. Dessutom har även valdeltagandeundersökningar genomförts i samband med nationella folkomröstningar sedan 1980. SCB strävar efter att ta fram statistik som främjar samanvändbarhet inom individstatistiken generellt och i synnerhet inom valstatistiken.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultat från valdeltagandeundersökningar i samband med Europaparlamentsval redovisas på SCB:s webbplats, i SCB:s Statistikdatabasen och i en sammanfattande publikation med statistik kring Europaparlamentsvalet. Dessutom har ett flertal artiklar baserade på materialet skrivits.

5.2 Presentation

Redovisningarna på SCB:s webbplats och i SCB:s Statistikdatabasen ger utförlig information om valdeltagandet i olika samhällsgrupper. Det kapitel som avser valdeltagande i SCB:s sammanfattande publikation med statistik över Europaparlamentsvalet 2009 kommer även att innehålla en mer analyserande text kring valdeltagandet. Rapporten kommer att publiceras den 22 juni 2010.

5.3 Dokumentation

Undersökningen dokumenteras i framtagna publikationer och i SCB:s dokumentationssystem.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Användare med väl specificerade frågeställningar är ofta intresserade av att få specialbearbetningar av valstatistiken utförda av SCB, vilket oftast kan utföras snabbt och till låg kostnad. Forskare kan efter särskild prövning få tillgång till avidentifierade mikrodata. Begäran om utlämnande av primärmaterial på mikronivå lämnas till SCB.

5.5 Upplysningstjänster

Förfrågningar besvaras dels av de personer som direkt arbetar med valstatistiken på SCB, dels av SCB:s kundtjänst. E-post: valstatistik@scb.se, telefon: 08-506 948 01.